

Ladányi András szerkesztésében várhatóan a nyáron jelenik meg az a könyv, melybe még a karácsonyi szünetben készítettem egy hosszabb dolgozatot a Rétköz, s benne Dőge állatvilágáról. Ott is megemlítem, hogy Lesku Balázs biológus - egykori tanítványom, aki ma a Hortobágyi Nemzeti Park munkatársa - 1998-99-ben Kisvárdán a Belfő-csatorna közelében határozott meg elevenzüllő gyíkot, majd néhány éve szintén látott példányát Dőge és Litke között.

Mindezeket a könyvbe kissé félve és bevallom őszintén hitetlenkedve írtam le. Legközelebb ugyanis a Sztármár-Bereg néhány hűvös, lápos területén illetve a Bátorligeti őslápon volt szerencsém megfigyelni ezt a fajt. Hazánkban kevesebb, mint 20 bizonyított biotópját ismerik, s igen ritka hüllőfajnak számít. (Természetvédelmi Közlemények 11. pp.2004.) Faunisztikai , természetvédelmi szempontból igen nagy jelentőségű tény, hogy a faj egy példányát 2014. május 15-én délután a hűvös, szeles időben a Belfő-csatorna partján sikerült épen befogni

és lefényképezni. A gyík a part menti kaszált szénán „sütkérezett”- illetve csak próbált volna, ha egyáltalán süt a nap. Helyette viharos szél fújt s csapkodott az eső is. /Már- már fáztunk - de nem mertük bevallani. / Egy túrát vezettem

a kisvárdai Városi Könyvtár pályázata keretében

a Teichman Vilmos általános iskola tanulóinak

s tanáraiknak, amikor rábukkantunk. A dermedt gyíkot így a hűvös időben persze könnyebb volt befogni. Sok-sok fotó készült s a dőgei iskolámba is elvive gyerekeknek, tanároknak is megmutattam, majd élőhelyére gyalogoltam és szabadon engedtem. Igen fürgén tűnt el másodpercek alatt a kaszált széna alatt.

Ez a szigetszerű dőgei populáció különleges védelmet érdemel!

A megtalálás helyét nem kívánom elárulni. Egyébként több ezer méterrel távolabb van attól a helytől ahol Lesku Balázs elmondta, s ahol Ő annak idején látta. Igazi csoda, hogy ez a faj itt a legutolsó jégkorszak visszahúzódása óta eltelt 10-ezer év óta is jelen van - megmaradt s további fennmaradása csak rajtunk embereken múlik.

Persze vannak ragadozó ellenségei, gólyák, siklók is táplálkoznak velük. Sajnos mégis az ész nélküli nádégetések veszélyeztetik legsúlyosabban.

Fontos lenne tehát ennek a Dögében is élő zoológiai ritkaság élőhelyének a szigorú őrzése.

Az elevenzüllő gyík / Zootoca vivipara pannonica / 100-ezer Ft. természetvédelmi értékű 16-18-cm hosszú kis növésű gyík. Barnás hátán fekete gerinccsíkot visel, hasalja szürkés-sárga. A hím és a nőstény alig különbözik, bár a hím hasalja olykor narancssárgás is lehet. Én is ilyen példányt láttam többször a dédai erdőben. Az elevenzüllő gyík jégkorszaki reliktum faj / maradvány/, mely északon a 70. szélességi fokig megtalálható. Nyirkos, hideg helyeken él, az egykori lápok maradványaiban maradtak fenn izolált populációi. Férgekkel, csigákkal, apróbb ízeltlábúakkal táplálkozik. A faj valójában ál-elevenzüllő. Ugyanis a tojások vagy az anya testében vagy tojásrakást követő 20-30-percben kikelnek. A kis gyíkok azonnal megkezdik önálló életüket. Általában októberben a talaj mélyedéseibe húzódik, s itt telel át, s csak márciusban, áprilisban látható a felszínen. Általában 8-évig él s a fiatalok 1-2-éves

Írta: JBB

2014. május 20. kedd, 18:31

korukban válnak ivaréretté.

Szenzációsnak nevezhető megtalálása további lendületet ad a harmadik éve Döge egykori lápterületein folyó állat és növényteni kutatásoknak. Eddig közel félszáz gombafajt, 6-
harasztfajt, sok védett zárvatermő növényfajt, 15- puhatestű fajt, sok száz ízeltlábút, 16- halfajt
köztük 4-védett fajt, 13- védett kételtű fajt, 8- védett hüllőfajt, 159 madárfajt , és 31- emlősfajt
sikerült hitelt érdemlően meghatározni.

(as.)

Írta: JBB

2014. május 20. kedd, 18:31

